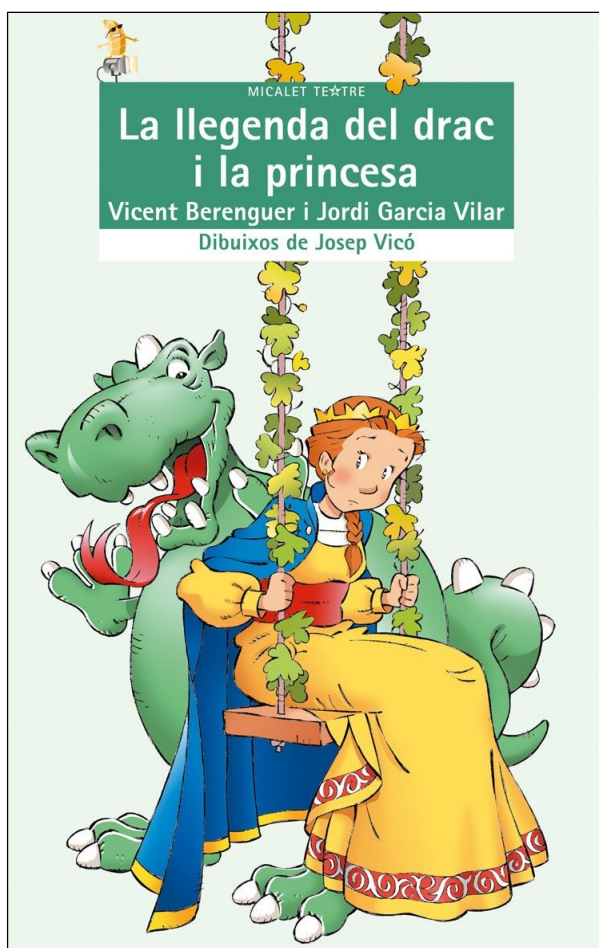

El gust per la lectura
Educació primària

LA LLEGENDA DEL DRAC I LA PRINCESA
QUADERN PER A L'ALUMNAT
(cicle mitjà)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

SEMINARI
“El gust per la lectura”
2009-2010
Educació primària

Direcció General d'Innovació
Subdirecció General de Llengües i Entorn
Servei d'Immersion i Ús de la Llengua

LA LLEGENDA DEL DRAC I LA PRINCESA

NÚRIA LLUNELL ARGEMÍ

ÍNDIX

1. ABANS DE LA LECTURA

1.1. El llibre i l'autor	7
1.2. Llegir teatre	9

2. MENTRE LLEGIU

2.1. Escenes 1 - 4	11
2.2. Escenes 5 - 9	14
2.3. Escenes 10 - 12	19

3. DESPRÉS DE LLEGIR

3.1. Estructura de l'obra	22
3.2. Descripció dels personatges	23
3.3. Valoració de l'obra	25

4. MUNTATGE

4.1. Repartiment dels personatges.	26
4.2. Improvisacions	26
4.3. Creació dels personatges	27
4.4. Escenografia	28
4.5. El vestuari, l'attrezzo	29
4.6. El maquillatge	30
4.7. Memorització del text	31
4.8. El programa de mà	31

DICCIONARI TEATRAL	35
-------------------------------------	-----------

1. ABANS DE LA LECTURA

1.1. EL LLIBRE I L'AUTOR

1. Descobriu quina informació ens dona la portada d'aquest llibre (les preguntes les podeu contestar entre tots):

Títol:
Autor:
Il·lustrador:
Editorial:

- a) Quantes pàgines té el llibre?
- b) Quantes escenes té l'obra?
- c) Quants actes?
- d) Qui us sembla que seran els protagonistes?

2. Llegiu aquesta informació sobre els autors i contesteu les preguntes que hi ha a continuació:

Vicent Berenguer

Vicent Berenguer i Jordi Garcia es van conèixer a Banyeres de Mariola, poble de la comarca alacantina de l'Alcoià, on va néixer Vicent.

El Jordi és mestre. Ha escrit alguns contes, dels quals s'han editat *El laberint i la lluna* (1983) i *Cocodril cocollibre* (1992).

Jordi Garcia

En Vicent treballa de traductor. És poeta i, també, editor de poesia. Alguns dels llibres de poesia que ha escrit són: *La terra interior* (1989), *Imitació de la soledat* (1990) i *L'ombra no confia en la ciutat* (1996).

Tots dos comparteixen l'afició per la literatura, la pintura i altres facetes del món de l'art i la cultura. Això els ha portat a realitzar alguns projectes junts, com el text teatral de la *Llegenda del drac i la princesa*.

1) On es van conèixer els dos autors d'aquest llibre?

- a) Banyeres de Mariola
- b) Bocairent
- c) Ontinyent

2) Qui ha escrit *Cocodril Cocollibre*?

- a) Jordi Garcia
- b) Vicent Berenguer

3) Quines aficions comparteixen?

- a) Anar a muntar cavall
- b) La literatura i la pintura
- c) Submarinisme

4) El Jordi és...

- a) traductor
- b) pintor
- c) mestre

5) *La terra interior* és un llibre de...

- a) poesia
- b) teatre
- c) novel·la

3. Aquest llibre pertany a la col·lecció Micalet teatre, de l'editorial Bromera. Busqueu entre tots la web de l'editorial i descobriu tots els títols que hi ha a la col·lecció: www.bromera.com

Apunteu quatre obres de la col·lecció que creieu que us puguin interessar.

-
-
-
-

4. Fem prediccions (podeu respondre les preguntes en grups de quatre):

a) De què penseu que pot anar aquesta obra?

.....
.....
.....

b) Què és una llegenda?

.....
.....
.....
.....

c) Si sabeu alguna llegenda, expliqueu-la en veu alta als companys de la classe. Ho podeu fer oralment.

d) Inventeu-vos un final per a la llegenda de sant Jordi:

.....
.....
.....
.....

1.2. LLEGIR TEATRE

1. Per fer la lectura d'aquesta obra, repartiu-vos els personatges i feu-ne una lectura col·lectiva en veu alta. Poseu al costat de cada personatge el nom del company o companya que l'interpreta.

Personatges de l'obra

Nen o nena que l'interpretarà

CEC

MÚSIC

AGUTZIL

REI

REINA

PRINCESA

LLAURADOR

PUNXETA
SOLFETA
DRAC
ESPIGUETA
TELETA
COQUETA
CAVALLER

GENT DEL POBLE

2. Per representar bé una obra de teatre, hem de tenir molta cura de la dicció i de la vocalització.

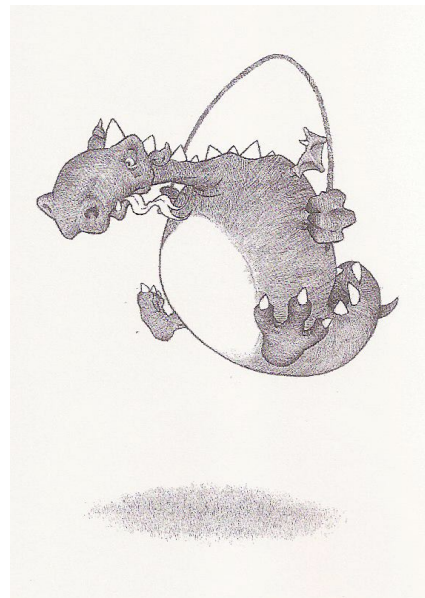
Aquí teniu un trosset de l'obra per treballar la dicció. Intenteu llegir el text amb un llapis a la boca, pronunciant-lo tan correctament com pugueu:

CANÇÓ DEL DRAC

Sóc el drac fartaner i ferrabràs,
em menje les donzelles com porrat.
Sóc un drac fartaner i ferrabràs,
sóc el més ferrabràs i fartaner.

Com grans llunes plenes tinc els meus ulls
i com un pou sense fons tinc la boca,
i les dents són serres, i les dents són serres.
No hi haurà mai cap drac més gran que jo.

Sóc el drac més fort i el més valent,
sóc el drac que més espanta la gent,
sóc el superdrac, sóc el superdrac,
sóc el drac més fort i el més valent

2. MENTRE LLEGIU

2.1. ESCENES 1 – 4

1. Mentre aneu llegint l'obra, completeu aquest quadre seguin l'exemple:

Escena	On passa?	Quins personatges hi surten	Accions més importants
ESCENA 1 PRESENTACIÓ DE LA LLEGENDA	Plaça del poble i...	Cec Músic	El Músic ens explica la llegenda.
ESCENA 2			
ESCENA 3			
ESCENA 4			

2. Aquesta obra de teatre l'han escrita uns autors valencians i fan servir paraules pròpies de la variant de català que es parla al País Valencià. Per això potser us pot costar d'entendre algunes paraules.

En aquest quadre us en posem unes quantes. Si, quan llegiu, en trobeu més que no entengueu, escriviu-les i després pregunteu a la vostra mestra o al vostre mestre què volen dir:

<i>Xiquets i xiquetes</i>	Nens i nenes
<i>lx</i>	Surt
<i>Fer el rogle</i>	Fer una rotllana
<i>Llig</i>	Llegeix
<i>Fer curumbeles</i>	
<i>Fer volantins</i>	

3. Torneu a llegir la «Cançó de la llegenda» i fixeu-vos en les paraules que teniu a continuació. Sabeu què volen dir? Relacioneu-les amb les de l'altra columna que signifiquen el mateix:

Paraules de la llegenda

Una volta

fam

fartar

abatuts

donzella

Sinònim

atipar

noia

gana

una vegada

tristos

4. La cançó de la llegenda no explica el final de la història. Per què creieu que no l'explica?

.....

.....

.....

5. L'agutzil i el cec presenten la gent del poble. Sabeu quina feina feia l'agutzil d'un poble? Si no ho sabeu, busqueu informació:

La feina de l'agutzil era

.....

.....

.....

6. Quins personatges del poble presenten el Cec i l'Agutzil?

.....

.....

7. Llegiu aquestes frases. A quin personatge de l'exercici anterior fan referència?

— Treballen el ferro i fan armes, espases, ganivets i ferramentes:

.....

— Treballen la terra. Cullen les millors hortalisses i tota classe de fruita

.....

— Es dediquen a filar i teixir per fer vestits:

.....

— Encenen el forn i pasten i couen un pa tou i daurat:

.....

8. Al poble arriba una carta:

— Qui l'envia?

.....

— A qui va adreçada?

.....

— Què demana el drac?

.....

— Per què hi posa URGENT!

.....

9. Qui fa la presentació del drac?

.....

10. Com és el drac? Dibuixeu a sota de cada part del cos l'objecte amb què es compara:

Els ulls	La boca	Les dents

2.2. ESCENES 5 – 9

1. Completeu el quadre seguint l'exemple:

Escena	On passa?	Quins personatges hi surten	Accions més importants
ESCENA 5 BAN I DISCURS DEL REI.	Plaça i palau del rei.	Agutzil, Cec, Rei i Reina.	Arriba el dia en què s'ha de triar entre sis candidates la donzella que es menjarà el drac. La princeseta és una de les candidates.
ESCENA 6			
ESCENA 7			

ESCENA 8			
ESCENA 9			

2. Heu trobat en aquestes escenes paraules que no heu entès? Copieu-les i entre tots busqueu-ne el significat. Recordeu que algunes paraules són pròpies de la variant de català que es parla al País Valencià:

Paraules	Significat

3. Sabeu que és un *ban*? Busqueu la paraula al diccionari i escriviu-ne la definició.

Ban:

.....

.....

4. Busqueu de qui és la filla cadascuna de les donzelles relacionant les dues columnes:

Espigueta

Coqueta

Punxeta

Solfeta

Teleta

Filla del músic

Filla del fuster

Filla del botiguer de teles

Filla del forner

filla del llaurador

5. Per què creieu que tenen aquests noms les noies? Esbrineu-ho completant el quadre:

Nom de la noia	Paraula primitiva	Relació amb l'ofici dels pares
<i>Espigueta</i>	Espiga	Els pares són pagesos. Tenen camps d'espigues de blat.

6. Quines són les donzelles escollides? Com creieu que es deuen sentir?

.....
.....

7. Rellegiu l'escena 5 i escriviu al costat de cada adjectiu a qui es refereix:

Ferotge:	Pesat:
Delicades, joves, innocents:	Impacient:

8. La reina pensa que la seva filla no hauria de ser una de les noies escollides. En canvi, el rei pensa que la seva filla ha de ser com les altres noies del poble. Qui creieu que té raó, el rei o la reina? Raoneu la resposta (aquesta activitat la podeu fer en veu alta).

9. Com escullen la donzella que el drac és menjarà?

.....
.....

10. Què li agrada al drac? Fixeu-vos en l'exemple i subratlleu les respostes correctes:

- Les trenes llargues. / Les trenes curtes
- Els ulls de color verd. / Els ulls que no són de color verd.
- Les noies sense pigues. / Les noies amb pigues.
- Els culs grossos. / Els culs petits.
- Les noies que saben cantar molt bé. / Les noies que no saben cantar gaire bé.

11. Quines expressions diuen les donzelles quan saben que s'han salvat? Copieu-les:

- a) *Jo, jo..., sóc jo. Visca jo! Uau!*
- b)
- c)
- d)

I vosaltres, què hauríeu dit, si us haguéssiu salvat?

e)

12. Les donzelles volen ajudar la princesa. Com vol fer-ho cadascuna? Escriviu el nom de la noia que hi vagi bé. Fixeu-vos en l'exemple:

Donzelles	Ajudes que proposen
<i>Teleta</i>	Donar-li un vestit d'acer perquè se'l posi.
	Untar-se el cos amb oli i tirar pebre perquè el drac esternudi.
	Posar punxes a la sortida de la cova del drac perquè el drac se les clavi quan surti.
	Deixar-li un llegó perquè faci un forat ben profund i que el drac hi caigui.

Per què creieu que volen ajudar la princesa?

13. Quins arguments dóna la princesa per no fer servir els objectes que li porten les altres noies?

- a) No vull posar-me el vestit d'acer **perquè** ...
- b) No vull untar-me el cos amb oli **perquè** ...
- c) No vull tirar pebre **perquè** ...
- d) No vull posar punxes a la sortida de la cova **perquè** ...
- e) No vull cavar un forat al terra **perquè** ...

14. Quines d'aquestes peces del cavaller agafa la princesa? Quines es posa? Encercleu-les.

casac	botes	capa	pantalons
llança	guants	mitjons	cuirassa
mitges	camisa	escut	bufanda

15. Què volen dir les expressions en negreta de les frases següents?

A. Estalvia compliments i **vés al gra**, que estic molt nerviosa, no sé si podré aguantar-me d'ací al final.

B. Algun any s'haurà d'acabar este **malson**.

C. **Qui no s'arrisca no pisca**. Jo no ho veig tan negre. Tu mateixa.

D. **Ni un àngel la podria igualar**.

Recordeu qui les ha dit i en quina situació? Ompliu la taula:

Fraser	L'ha dita	Situació
A		
B		
C		
D		

16. Considereu que la princesa és llesta? Com s'ho fa per salvar-se?

2.3. ESCENES 10 – 12

1. Completeu aquest quadre:

Escena	On passa?	Quins personatges hi surten	Accions més importants
ESCENA 10			
ESCENA 11			

ESCENA 12			
-----------	--	--	--

2. Heu trobat en aquestes escenes paraules que no heu entès? Copieu-les i entre tots busqueu-ne el significat. Recordeu que algunes paraules són pròpies de la variant de català que es parla al País Valencià:

Paraules	Significat

3. Per què la Solfeta confon el cavaller amb la princesa?

.....

.....

.....

4. Quin pla té la Solfeta? Funciona? Per què?

.....

.....

.....

5. Què fa el cavaller amb els objectes que han portat les noies?

—

—

—

—

6. Què crida el cavaller quan veu que el drac se li acosta?

a) Com demana ajuda?

b) Quines excuses dóna perquè el drac no se'l mengi?

7. Per què torna la princesa?

.....

.....

8. Com es desfà del drac la princesa?

.....

.....

9. Què li passa al cavaller?

.....

.....

10. Digueu si aquestes afirmacions són veritat (V) o mentida (M):

	V	M
La princesa mata el drac.		
El cavaller salva la princesa.		
La Solfeta vol ajudar la princesa.		
El cavaller és coratjós, arriscat, distingit.		
Quan descobreixen la veritat, tots acaben rient.		

3. DESPRÈS DE LLEGIR

3.1. ESTRUCTURA DE L'OBRA

1. L'obra es pot dividir en tres parts: presentació, nus i desenllaç. Feu un petit resum de cadascuna:

Presentació:	ESCENA 1 Presentació de la llegenda ESCENA 2 Descripció del país ESCENES 3 i 4 Presentació del drac	
Nus:	ESCENA 5 Ban i discurs del rei ESCENA 6 Elecció de la donzella ESCENA 7 Preparació i acompanyament de la princesa ESCENA 8 Ajudes a la princesa ESCENA 9 Apareix el cavaller ESCENA 10 Ball del drac ESCENA 11 Mort del drac	
Desenllaç:	ESCENA 12 Arribada al poble ESCENA 13 Escena final	

3.2. DESCRIPCIÓ DELS PERSONATGES

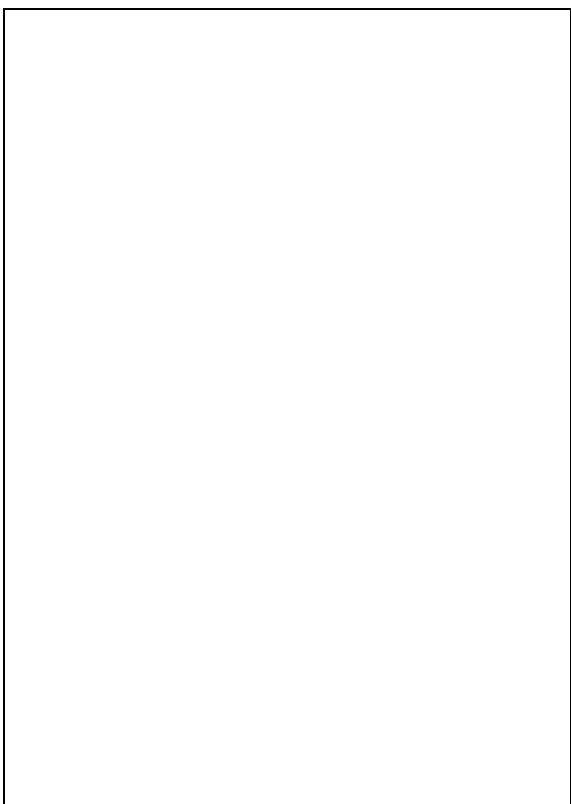
1. Com són els personatges? Quin caràcter tenen? Descobrir-ho ens ajudarà molt a l'hora de construir el personatge quan fem la representació de l'obra.

Recordeu quins personatges hi ha: cec, músic, agutzil, rei, reina, princesa, llaurador, punxeta, Solfeta, Espigueta, Teleta, Coqueta, Cavaller, drac,

Escolliu quatre personatges de l'obra i feu-ne el dibuix. Penseu en el vestuari que ha de portar cadascun:

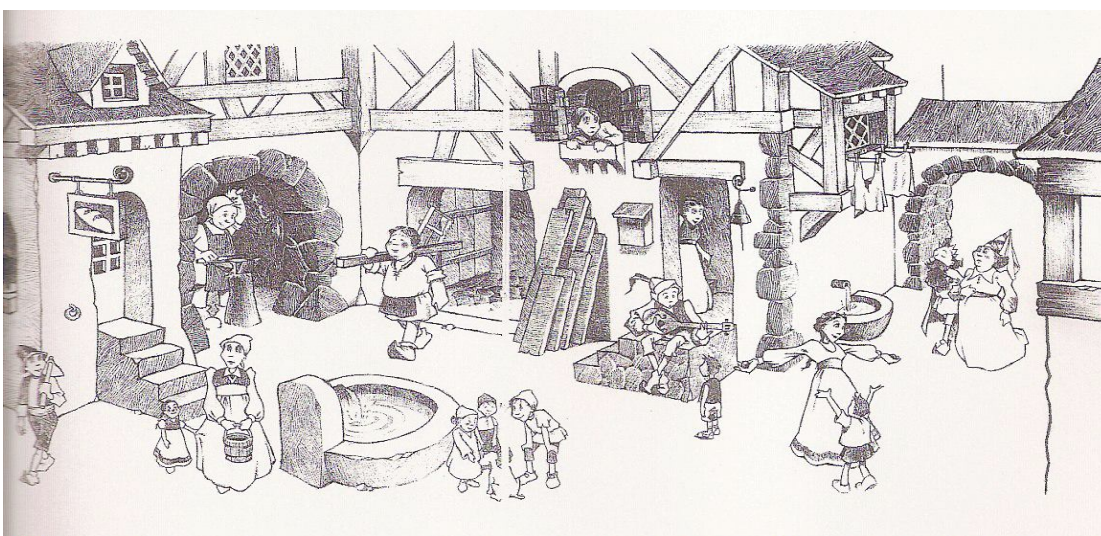
Personatges	

2. En aquesta obra apareixen molts oficis. Busqueu-los i feu-ne una llista:

3. Ara que ja heu fet la llista dels oficis, jugarem al **Joc dels oficis**:

Un nen o una nena escull un ofici i, sense dir res, reproduïx amb mímica, davant de tota la classe, l'acció de l'ofici que ha triat. Els companys i companyes han d'endevinar de quin ofici es tracta. Qui ho endevini, en tria un altre i fa el mateix. Es pot repetir fins que s'hagin mimat tots els oficis.

3.3. VALORACIÓ DE L'OBRA

1. Després de llegir tota l'obra, ja podem fer-ne la crítica i la valoració:

a) Què us ha semblat el final?

.....
.....
.....

b) Us esperàveu que acabés així?

.....
.....
.....

c) Us ha agradat?

.....
.....
.....

2. Com podeu veure, aquesta obra és una versió de la llegenda de sant Jordi.

a) Feu grups de 6 nens i nenes i escolliu un conte que tots us sapigueu. Inventeu-ne una versió. Heu de conservar els personatges del conte i canviar una mica els fets de la història.

b) Quan ho tingueu fet, representeu el conte davant dels altres nens i nenes.

4. MUNTATGE

Un cop heu acabat de llegir l'obra, ja ens podem posar mans a la feina. Muntem l'obra de teatre.

4.1. REPARTIMENT DELS PERSONATGES

Penseu quin paper us agradaria fer i, entre tots, feu el repartiment dels personatges. Penseu que tots els papers són interessants i importants:

CEC:

MÚSIC:

AGUTZIL:

REI:

REINA:

PRINCESA:

LLAURADOR:

PUNXETA:

SOLFETA:

ESPIGUETA:

TALETA:

COQUETA:

DRAC:

CAVALLER:

GENT DEL POBLE:

4.2. IMPROVISACIONS

Per començar a situar-vos, podeu fer algunes improvisacions:

- Improvisació del poble. Improviseu sobre la gent del poble i els seus oficis.
- Improvisació sobre la vida dels dracs.
- Improvisació de la llegenda de sant Jordi, inventant-ne un final.
- Improvisació de les princeses: com són i com es pot ajudar la princesa.

4.3. CREACIÓ DELS PERSONATGES

L'actor sempre crearà el personatge a partir de si mateix. Per fer-ho ens basarem en l'observació i la nostra experiència personal.

Crearem el personatge a partir del seu aspecte físic, el perfil psicològic i la situació on es troba. Per ajudar-vos, a continuació trobareu unes taules, ompliu-les amb la informació del vostre personatge:

Aspecte físic

<i>La veu</i>	
<i>Els gestos</i>	
<i>Forma de caminar</i>	
<i>Forma de moure's</i>	
<i>Tics</i>	
<i>Vestuari</i>	
<i>Maquillatge</i>	

Perfil psicològic

<i>Com es diu?</i>	
<i>Quans anys té?</i>	
<i>És casat/da, solter/a, vidu/a?</i>	
<i>Té fills/es?</i>	
<i>A què es dedica?</i>	
<i>Com és el seu caràcter?</i>	
<i>Què li agrada?</i>	

Situació on es troba

<i>Quin dia és? De quin mes? De quin any?</i>	
<i>Què esta fent?</i>	
<i>Què ha fet?</i>	
<i>Què farà?</i>	

4.4. ESCENOGRAFIA

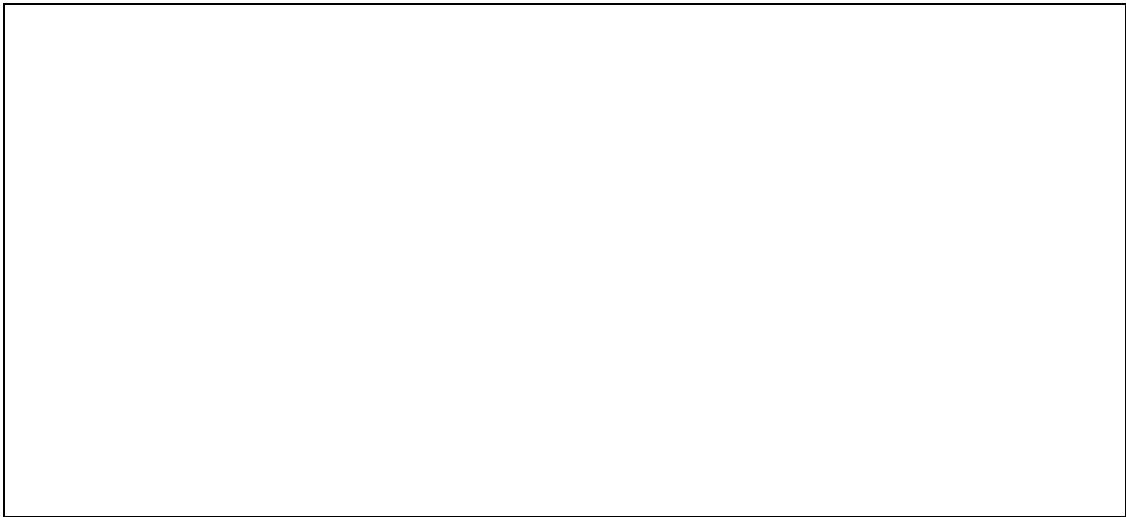
El director s'encarrega del muntatge de l'obra, però està bé que l'ajudem entre tots. Decidiu l'escenografia definitiva per a l'obra:

- a) Mireu l'espai que utilitzareu per fer la representació, penseu en el material de què disposeu i, a partir d'aquí, creeu una escenografia que us sigui pràctica.
- b) Feu-ne el dibuix definitiu i feu una llista del material que utilitzareu.
- c) Penseu que l'acció teatral es desenvolupa en dos espais diferents:
 - 1) la plaça del poble amb el palau del rei;
 - 2) la cova on viu el drac i els seus voltants.

La plaça del poble amb el palau del rei

La cova on viu el drac i els seus voltants

Llista del material que necessitareu:

-
-
-
-

4.5. EL VESTUARI, L'ATTREZZO

Abans de representar l'obra, també hem de decidir el vestuari i l'attrezzo definitiu.

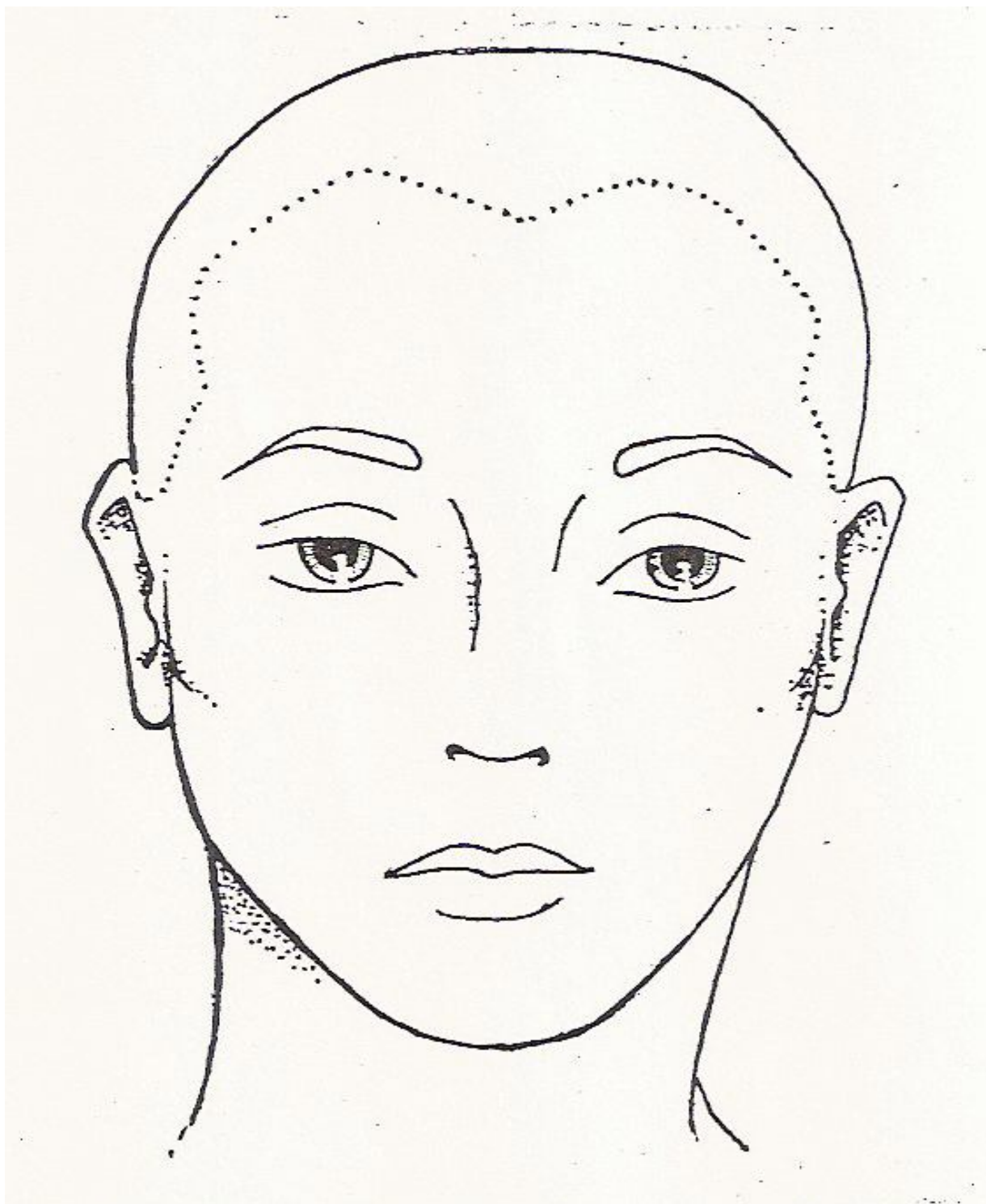
Feu la fitxa del vostre personatge:

Vestuari (dibuixeu el figuri)	Attrezzo

4.6. EL MAQUILLATGE

El maquillatge és molt important. Feu-ne el disseny i practiqueu a classe.

Per fer els maquillatges us recomanem utilitzar aigua-color. També podeu buscar imatges per inspirar-vos. Les podeu trobar a Internet o en llibres de maquillatge, com per exemple *Maquillatge* (Carena editors).

4.7. MEMORITZACIÓ DEL TEXT

La memòria és un instrument que ens farà molta falta tenir ben entrenat a l'hora de fer teatre.

Per memoritzar el text, l'única cosa que heu de fer és llegir-lo i repetir-lo en veu alta moltes vegades.

Però podeu fer alguns exercicis que us ajudin a exercitar la memòria. Per exemple:

- **Com anem vestits?** Els nois i noies es col·loquen en cercle, asseguts a terra. El monitor els demanarà als nens que s'observin els uns als altres durant un minut. S'han de fixar en la roba que porten, els complements, com duen el cabell, etc.

Al cap d'un minut, el monitor els demana que es girin i tanquin els ulls, i farà una pregunta a cada alumne sobre alguna cosa dels altres.

En acabar la ronda de preguntes, obriran els ulls i comprovaran si ho han encertat.

- **El cambrer.** Un alumne fa de cambrer i tres més fan de clients. Posarem tres taules i tres cadires com si fóssim en un restaurant.

El cambrer demana al client de la primera taula què vol per dinar. Aquest ha de demanar tres plats (primer, segon i postres). El cambrer ha de memoritzar els tres plats. Després, ha de fer el mateix amb les dues taules que li queden. En total ha de memoritzar nou plats. Quan els té memoritzats, ha d'anar a la barra i repetir-los en veu alta.

Després, anirà taula per taula, dirà els plats i els servirà imaginàriament. Si el cambrer s'equivoca, el client passa a ser cambrer i tornem a començar el joc.

El joc és pot complicar afegint clients al restaurant.

4.8. EL PROGRAMA DE MÀ

No us oblideu de fer el programa de mà per donar-lo als espectadors que vindran a veure l'obra. Hi heu de posar els noms de tots els que hi heu col·laborat i què hi heu fet.

A continuació us en posem un exemple: un programa de mà del Teatre Nacional de Catalunya. És de l'espectacle *El jardí del cinc arbres*, dirigit per Joan Ollé:

El jardí dels cinc arbres

A partir de textos de Salvador Espriu

Dramatúrgia: Iban Beltran i Joan Ollé

Adaptació teatral

Iban Beltran
Joan Ollé

Direcció

Joan Ollé

Escenografia

Sebastià Brosa

Vestuari

Míriam Compte

Il·luminació

Lionel Spycher

So

Damien Bazin

Caracterització

Núria Llunell

Ajudant de direcció

Iban Beltran

Amb

Joan Anguera
Ivan Benet
Paula Blanco
Montserrat Carulla
Enric Majó
Eduard Muntada
Victòria Pagès
Àngels Poch

Músics

Daniel Espasa
Sílvia Pérez Cruz

Producció

EL CANAL Centre d'Arts Escèniques
Salt/Girona
Centre d'Arts Escèniques Reus (CAER)
Centre d'Arts Escèniques de Terrassa
(CAET)
Teatre Principal de Palma

Estrena

Temporada Alta 2009-Festival de Tardor de
Catalunya (Espectacle inaugural del
festival)
2 i 3 octubre - Teatre Municipal de Girona

Feu un dibuix ben atractiu a la portada i, al darrere, poseu-hi la fitxa tècnica, com la que acabeu de llegir a l'exemple.

Doncs, ja ho tenim tot! Ara ja podeu començar els assajos de l'obra.

Memoritzeu el text tan ràpid com pugueu.

Distribuiu bé el temps.

Convideu tots els amics perquè us vinguin a veure.

I, sobretot, us ho heu de passar bé i, el dia de la funció, deixeu els nervis a casa.

Gaudiu de l'art del teatre!

DICCIONARI TEATRAL

Acotació: text secundari. Part del text que indica accions i circumstàncies que no apareixen en el diàleg.

Acte: cada una de les parts principals en que es divideix l'obra de teatre.

A part: text que diu un actor, ignorant la presència escènica dels altres personatges.

Attrezzo: conjunt de mobles i objectes que requereix una obra.

Bambolina: peça de tela, normalment negra, que es situa verticalment a la part superior de l'escenari.

Caracterització: conjunt d'elements físics que un actor utilitza per crear un personatge (maquillatge, perruqueria...)

Corbata o prosceni: part de l'escenari fora de la línia del teló.

Escena: període d'una funció marcat per l'entrada o sortida dels personatges.

Espai escènic: part del teatre on es col·loquen els decorats, l'attrezzo, i on es representa l'obra.

Fòrum: zona de l'escenari més lluny del públic.

Monòleg: obra de teatre o part d'aquesta que consisteix en un parlament extens que recita un personatge, sol o amb més actors a l'escenari.

Mutis: sortir d'escena.

Orquestra: espai destinat a l'orquestra, sota el prosceni o corbata.

Regidor/-a: persona que té com a objectiu aconseguir que totes les persones i objectes estiguin en el seu lloc en el moment indicat de la funció.

Teló: peça gran de tela, que tanca l'escenari.

Tramoia: tota la maquinària d'un teatre.

Tramoista: persona que mou la maquinària del teatre.

Utillatge: conjunt d'objectes que es fan servir a l'obra.